

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 847/2518

นางจุ มณีท่าโพธิ์โจทก์ นายพจน์ ไฉไลพาณิชย์ ที่ 1 กับพวก รวม 13 คนล.นายเดช จิตดาลานจำเลย ร่วม
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1608, ป.พ.พ. มาตรา 1698

ย่อ / หลักกฎหมาย

ก.บุตรโจทก์สมรสกับ ท. ก.และ ท.ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินสมรสให้ซึ่งกันและกัน ก. ตายก่อน ท. จึงไปขอรับมรดกต่อมา ท.ตาย ก่อนตาย ท.ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์ที่ได้รับมรดกมาทั้งหมดให้ จำเลย ดังนี้ แม้โจทก์จะเป็นทายาทโดยธรรมของ ก. ก็ต้องถูกตัดมิให้รับมรดก ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1608 โจทก์ฟ้องขอแบ่งมรดก อ้างว่าเป็นทายาทของ ก. จำเลยให้การว่าโจทก์ไม่มีสิทธิในกองมรดก เพราะ ก.ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินส่วนของ ก.ให้ ท.ทั้งหมดแล้วซึ่งจำเลยจะส่งศาลในวันพิจารณานั้น เป็นคำให้การปฏิเสธโดยชัดแจ้งไม่เคลือบคลุม จำเลยมิได้ให้การถึงว่าจำเลยนำเอาพินัยกรรมไปขอรับมรดก การที่จำเลยนำสืบว่าพินัยกรรมหาย ขณะที่ขอรับมรดกจึงมิได้เอาพินัยกรรมไปขอรับมรดกนั้น ไม่เป็นการนำสืบนอกประเด็น เจ้ามรดก ทำพินัยกรรมยกทรัพย์ให้ผู้รับพินัยกรรม ผู้รับพินัยกรรมทำพินัยกรรมหายจึงไปขอรับมรดกใน ฐานะทายาทโดยธรรมนั้นหาใช่ผู้รับพินัยกรรมบอกสละ พินัยกรรมซึ่งทำให้ข้อกำหนดในพินัยกรรม ตกไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1698(3) ไม่ เพราะมิใช่เป็นการสละไม่ขอ รับมรดกหรือมีเจตนาจะไม่รับเอาทรัพย์ตามพินัยกรรมผู้รับพินัยกรรมชอบที่จะนำ พินัยกรรมที่หา พบในภายหลังไปขอรับมรดกในฐานะเป็นผู้รับพินัยกรรมอีกได้ และการที่หาพินัยกรรมไม่พบนั่นก็ ถือไม่ได้ว่าผู้รับพินัยกรรมปกปิดพินัยกรรม สามัญริยาทำพินัยกรรมฉบับเดียวกัน ต่างยกทรัพย์ให้ แก่กันเมื่อตายนั่น หาใช่เป็นการตั้งผู้รับพินัยกรรมโดยมิเจื่อนไขบังคับว่าผู้รับพินัยกรรมต้องทำ พินัยกรรมยกทรัพย์สินส่วนของตนให้แก่ผู้ทำพินัยกรรมไม่ พินัยกรรมดังกล่าวสมบูรณ์ไม่เป็นโมฆะ (อ้างฎีกาที่ 1764/2498)

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่านายทองเงินได้สมรสกับนางกิมฮวยบุตรโจทก์ ต่างฝ่ายต่างมีสินเดิมมีสินสมรสคือที่ดิน รวม ๗ โฉนด และสิ่งปลูกสร้างในที่ดิน กับบ่อเลี้ยงปลา เครื่องทองรูปพรรณและเงินสด นางกิมฮวย ถึงแก่กรรมโดยมิได้ทำพินัยกรรม โจทก์เป็นทายาทมีสิทธิได้รับมรดกของนางกิมฮวย ๑ ใน ๔ ของ ทรัพย์ทั้งหมด ต่อมานายทองเงินถึงแก่กรรม ก่อนถึงแก่กรรมได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินดังกล่าว ให้จำเลย จำเลยนำพินัยกรรมไปขอรับมรดกต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โจทก์คัดค้าน ขอให้แบ่งส่วนของ โจทก์ให้แก่โจทก์ จำเลยไม่ยินยอมจึงขอให้ศาลแสดงว่าพินัยกรรมของนายทองเงินเป็นโมฆะ ใน ส่วนทรัพย์สิน ๑ ใน ๔ ของโจทก์ ให้แบ่งทรัพย์ให้โจทก์ ๑ ใน ๔ ส่วนพร้อมกับดอกเบี้ย โจทก์ขอให้ เรียกนายเดชผู้จัดการมรดกของนายทองเงินเข้ามาเป็นจำเลยร่วมศาลชั้นต้นอนุญาต จำเลยและ จำเลยร่วมให้การว่า นายทองเงินสมรสกับนางกิมฮวย ต่างฝ่ายต่างมีสินเดิม ไม่มีบุตรด้วยกันได้รับ นางบุญรอดเป็นบุตรบุญธรรมนางบุญรอดสมรสกับนายประมวล มีบุตรด้วยกันคือ จำเลยที่ ๖ ถึงที่ ๑๓ นางกิมฮวยถึงแก่กรรมแล้วนายทองเงินได้สมรสกับนางจ้อยจำเลยที่ ๔ จำเลยที่ ๑, ๒ และ ๓ เป็นบุตรนางจ้อยเกิดแต่สามีคนก่อน นายทองเงินได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินทั้งหมดให้แก่จำเลย ทั้ง ๑๓ คน และตั้งให้จำเลยร่วมเป็นผู้จัดการมรดก นางกิมฮวยได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินส่วน

ของนางกิมฮวยให้แก่นายทองเงินทั้งหมด โจทก์ฟ้องเมื่อพ้น ๑ ปีนับแต่นางกิมฮวยตาย คดีโจทก์ขาดอายุความ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยและจำเลยร่วมแบ่งที่ดิน ตึก โรงแรม บ้าน และปลาที่เลี้ยงไว้ตามฟ้องให้แก่โจทก์ ๑ ใน ๔ ส่วน จำเลยและจำเลยร่วมอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามฎีกาข้อ ๑ มีปัญหาว่า คำให้การของจำเลยที่อ้างถึงพินัยกรรมของนางกิมฮวยเป็นคำให้การเคลือบคลุมหรือไม่ เห็นว่าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรค ๒ บัญญัติถึงการให้การแก้คดีไว้ว่าให้จำเลยแสดงโดยชัดแจ้งในคำให้การว่าจำเลยยอมรับหรือปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้นหรือแต่บางส่วนรวมทั้งเหตุแห่งการนั้น คดีนี้โจทก์ฟ้องขอแบ่งมรดกอ้างว่าเป็นทายาทของนางกิมฮวย จำเลยให้การต่อสู้ว่าโจทก์ไม่มีสิทธิในกองมรดกเพราะนางกิมฮวยทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินส่วนของนางกิมฮวยให้กับ นายทองเงินทั้งหมด ซึ่งจำเลยจะขอส่งศาลในวันพิจารณา เป็นคำให้การปฏิเสธโดยชัดแจ้งอยู่แล้วว่าโจทก์ไม่มีสิทธิในกองมรดก เพราะมรดกรายนี้มีพินัยกรรม พินัยกรรมดังกล่าวจะมีลักษณะอย่างไรเป็นรายละเอียดซึ่งหากโจทก์ติดใจหรือจะโต้แย้งประการใด ก็อาจร้องขอต่อศาลให้จำเลยส่งต้นฉบับหรือสำเนาให้โจทก์ตรวจดูก่อนได้ คำให้การของจำเลยไม่เคลือบคลุม (ตามฎีกาข้อ ๒ เป็นปัญหาข้อเท็จจริงว่า นางกิมฮวยได้ทำพินัยกรรมไว้จริงหรือไม่ ซึ่งศาลฎีกาวินิจฉัยแล้วฟังข้อเท็จจริงว่าได้ทำพินัยกรรมไว้จริง) ที่โจทก์ฎีการวมมาในข้อ ๒ ว่า จำเลยจะนำสืบว่าพินัยกรรมหมาย ล.๑ หายในขณะที่ไปขอรับมรดกไม่ได้ เป็นการสืบนอกประเด็นที่ให้การไว้ นั้น เห็นว่าจำเลยมิได้ให้การถึงว่าจำเลยนำเอาพินัยกรรมไปขอรับมรดก ที่จำเลยนำสืบไปเช่นนั้นก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดจำเลยจึงไม่เอาพินัยกรรมที่จำเลยอ้างว่าเจ้ามรดกได้ทำไว้ไปขอรับมรดก จึงไม่เป็นการนำสืบนอกประเด็นที่โจทก์ฎีกาว่านายทองเงินอ้างสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยชอบธรรม จึงถูกกฎหมายปิดปากจะอ้างสิทธิตามพินัยกรรมหมาย ล.๑ อีกไม่ได้ นั้น เห็นว่าในกรณีเช่นนี้หาใช่เป็นการที่ผู้รับพินัยกรรมบอกสละพินัยกรรมซึ่งทำให้ข้อกำหนดพินัยกรรมตกไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔๘(๓) ไม่ เพราะมิใช่เป็นการสละไม่ขอรับมรดกหรือมีเจตนาจะไม่รับเอาทรัพย์สินตามพินัยกรรม แต่เป็นเรื่องพินัยกรรมหายจึงไม่ทำให้นายทองเงินเสียสิทธิที่จะได้รับมรดกตามพินัยกรรม นายทองเงินชอบที่จะนำพินัยกรรมที่หาพบในภายหลังไปขอรับมรดกในฐานะเป็นผู้รับพินัยกรรมอีกได้ เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่า หากผู้รับพินัยกรรมอ้างสิทธิขอรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมแล้ว จะอ้างสิทธิตามพินัยกรรมอีกไม่ได้ ฎีกาของโจทก์ข้อ ๓ อ้างว่า หากนางกิมฮวยทำพินัยกรรมหมาย ล.๑ ไว้จริง พินัยกรรมนั้นก็จะเป็นโมฆะนั้น เห็นว่าตามพินัยกรรมหมาย ล.๑ เป็นการทำพินัยกรรมโดยผู้ทำพินัยกรรมทั้งสองฝ่ายมีเจตนาตรงกันที่จะยกทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ด้วยกันให้แก่อีกฝ่าย หนึ่งเมื่อตนถึงแก่กรรมก่อน หาใช่เป็นการตั้งผู้รับพินัยกรรมโดยมีเงื่อนไขบังคับไว้ว่าผู้รับพินัยกรรมต้องทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินของตนให้กับผู้ทำพินัยกรรม พินัยกรรมของผู้ทำพินัยกรรมจึงจะมีผลแต่อย่างใดไม่ พินัยกรรมหมาย ล.๑ จึงสมบูรณ์ไม่เป็นโมฆะ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๖๔/๒๔๙๘ ที่โจทก์อ้างในฎีกาข้อ ๓ ต่อไปว่า นายทองเงินบอกสละพินัยกรรมแล้ว นายทองเงินไม่ได้กล่าวอ้างพินัยกรรม มรดกของนางกิมฮวยยอมตกได้แก่โจทก์แล้วและนายทองเงินต้องถูกกำจัดมิให้รับมรดกเพราะปกปิดพินัยกรรมนั้น การที่นายทองเงินไปขอรับมรดกโดยอ้างฐานะทายาทโดยธรรมเพราะหาพินัยกรรมไม่พบ ไม่ใช่เป็นการสละมรดกและจะถือว่ามรดกของนางกิมฮวยตกได้แก่โจทก์ก็ไม่ได้ เพราะพินัยกรรมตัดทายาทอื่นทั้งหมดมิให้เป็นผู้รับมรดกการที่นายทองเงินหาพินัยกรรมไม่พบก็ถือไม่ได้ว่านายทองเงินปกปิดพินัยกรรม เมื่อรับฟังว่าพินัยกรรมหมาย ล.๑ สมบูรณ์แล้วแม้โจทก์จะเป็น

ทายาทโดยธรรมของนางกิมฮวย ก็ต้องถูกตัดมิให้รับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๐๘ จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องขอแบ่งมรดกตามฟ้อง พิพากษายืน

องค์คณะ

สงวน สิทธิไชย · อุดม จาละ · ปรีชา สุมาวงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/847/2518>